

C/2024/2874

25.4.2024

KOMISSION TIEDONANTO

Kysymyksiä ja vastauksia luonnonmukaista mehiläishoitoa koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanosta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(C/2024/2874)

Tässä asiakirjassa vastataan kysymyksiin, joita komission yksiköt ovat saaneet luonnonmukaista mehiläishoitoa koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanosta.

Asiakirjan tarkoituksena on auttaa kansallisia viranomaisia ja yrityksiä näiden EU:n sääntöjen soveltamisessa. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin lainsäädännöstä.

RIPAC ⁽¹⁾-muistio nro 2024-01

ALA:	LUONNONMUKAINEN MAATALOUS
TOIMENPIDE:	MEHILÄISHOITO
ASIA:	RAVINNONKERUUALUEET – MEHILÄISTARHOJEN SIJAINTI – MEHILÄISVAHA – MEHILÄISPESIEN SIJOITTELU
ASIAAN LIITTYVÄT SÄÄNNÖKSET:	Asetus (EU) 2018/848 ⁽²⁾ – 21 ja 35 artikla, liitteessä II olevan II osan 1.9.6.5 kohta Asetus (EU) N:o 1305/2013 ⁽³⁾ – 28 ja 30 artikla Asetus (EU) 2021/2115 ⁽⁴⁾ – 31, 70, 72 ja 154 artikla.

Kysymys 1: Luonnonmukaisessa mehiläishoidossa mehiläistarhat on sijoitettava sellaisille alueille, joilla mesi ja siitepöly muodostuvat pääasiassa luonnonmukaisista viljelmistä tai luonnonvaraisesta kasvustosta tai muusta kuin luonnonmukaisesti hoidetuista metsistä tai viljelmistä, joita käsitellään ympäristövaikutukseltaan vähäisin menetelmin. Mitä voidaan pitää asetuksen (EU) 2018/848 liitteessä II olevan II osan 1.9.6.5 kohdan a alakohdassa ja 1.9.6.5 kohdan c alakohdassa tarkoitettuina ympäristövaikutukseltaan vähäisinä menetelminä?

Vastaus:

Asetuksen (EU) 2018/848 liitteessä II olevan II osan 1.9.6.5 kohdan a alakohdassa ja 1.9.6.5 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ilmausta ”ympäristövaikutukseltaan vähäiset menetelmät” on katsottava viittaavan menetelmiin, jotka vastaavat menetelmiä, joita on käytetty aiemmin asetuksen (EU) N:o 1305/2013 28 artiklassa (”Maatalouden ympäristö ja ilmasto”) ja 30 artiklassa (”Natura 2000 -tuet ja vesipolitiikan puitteiden mukaiset tuet”) säädettyissä toimenpiteissä, jotka eivät voineet vaikuttaa mehiläishoidon luonnonmukaisuuteen.

⁽¹⁾ RIPAC (lyhenne tulee ranskankielisestä nimestä ”Registre d’Interprétation de la Politique Agricole Commune”) on rekisteri ja tietokanta, johon sisällytetään maatalouslainsäädännön tulkintaan liittyvät huomautukset.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/848, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta (EUVL L 150, 14.6.2018, s. 1).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1).

Asetus (EU) N:o 1305/2013 kumottiin 1. tammikuuta 2023 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) nojalla laatimien strategiasuunnitelmien tukea koskevista säännöistä annetun asetuksen (EU) 2021/2115 154 artiklalla.

Uuden YMP-asetuksen (EU) 2021/2115 31 artiklassa (*"Ilmastoa, ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät"*), 70 artiklassa (*"Ympäristö-, ilmasto- ja muut hoitositoumukset"*) ja 72 artiklassa (*"Tietyistä pakollisista vaatimuksista johtuvat aluekohtaiset rajoitteet"*) annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus (YMP:n strategiasuunnitelmiansa mukaisesti) suunnitella interventioita, jotka voivat tuottaa ympäristöhyötyjä, jotka ovat samankaltaisia kuin asetuksen (EU) N:o 1305/2013 28 ja 30 artiklan mukaisesti suunnitellut toimenpiteet.

Asetuksen (EU) 2021/2115 31, 70 ja 72 artiklassa säädetyillä jäsenvaltioiden käytettävissä olevilla interventioilla pyritään edistämään YMP:n erityistavoitteita, jotka vahvistetaan erityisesti mainitun asetuksen 6 artiklan 1 kohdan d, e, f ja i alakohdassa: *"d) edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista muun muassa vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamalla hiilen sitomista sekä edistetään kestäväää energiaa; e) edistetään kestäväää kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokasta hoitoa, myös vähentämällä kemikaaliriippuvuutta; f) edistetään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja vähenemissuuntauksen kääntämistä, parannetaan ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia; [...] i) parannetaan unionin maatalouden keinoja vastata ruokaa ja terveyttä koskeviin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien korkealaatuinen, turvallinen ja ravitseva kestäväällä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikin vähentäminen sekä eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja mikrobilääkeresistenssin torjuminen."*

Sikäli kuin on kyse asetuksessa (EU) 2018/848 esitettyjen luonnonmukaista mehiläishoitoa koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanosta ja kun otetaan huomioon, että asetuksen (EU) 2018/848 liitteessä II olevan II osan 1.9.6.5 kohdan c alakohdassa viitataan asetuksen (EU) N:o 1305/2013 28 ja 30 artiklaan, kunkin jäsenvaltion on 1. tammikuuta 2023 alkaen arvioitava, varmistetaanko sen YMP:n strategiasuunnitelmassa maatalousmaan tukemiseksi asetuksen (EU) 2021/2115 31, 70 ja 72 artiklan mukaisesti suunnitelluilla interventioilla, että *"luonnonvarainen kasvusto tai muut kuin luonnonmukaisesti hoidetut metsät tai viljelmät"* *"kolmen kilometrin säteellä tarhan sijaintipaikasta"* *"on käsitelty ympäristövaikutukseltaan vähäisin menetelmin"*, jotka eivät vaaranna asetuksen (EU) 2018/848 liitteessä II olevan II osan 1.9.6.5 kohdan a ja c alakohdan mukaista mehiläistuotteiden luomusertifiointia:

1.9.6.5 Eläinsuojat ja eläintuotannon käytännöt

Eläinsuojiin ja eläintuotannon käytäntöihin sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) mehiläispesät on sijoitettava sellaisille alueille, joilla varmistetaan meden ja siitepölyn muodostuminen pääasiassa luonnonmukaisista viljelmistä tai tapauksen mukaan luonnonvaraisesta kasvustosta tai muusta kuin luonnonmukaisesti hoidetuista metsistä tai viljelmistä, joita käsitellään ainoastaan ympäristövaikutukseltaan vähäisin menetelmin;

(...)

- c) mehiläistarhojen on sijaittava siten, että kolmen kilometrin säteellä tarhan sijaintipaikasta mesi- ja siitepölylähteet ovat pääasiassa luonnonmukaisesti tuotettuja viljelykasveja, luonnonvaraisia kasveja tai viljelykasveja, jotka on käsitelty ympäristövaikutukseltaan vähäisin menetelmin, jotka ovat vastaavia kuin asetuksen (EU) N:o 1305/2013 28 ja 30 artiklassa säädetyt menetelmät, jotka eivät vaikuta mehiläishoidon luonnonmukaisuuteen. Kyseistä vaatimusta ei sovelleta alueisiin, joissa ei ole kukintaa, tai kun yhdyskunnat ovat lepotilassa;"

Kysymys 2:Voideaanko mehiläisvahan tuottajat ja jalostajat sertifioida luonnonmukaista tuotantoa harjoittaviksi toimijoiksi? Jos vastaus on myöntävä, mitä yksityiskohtaisia tuotantosääntöjä olisi sovellettava?

Vastaus:

Mehiläisvaha sisältyy asetuksen (EU) 2018/848 liitteessä I olevaan luetteloon, minkä vuoksi se kuuluu kyseisen asetuksen soveltamisalaan⁽⁶⁾ riippumatta siitä, käytetäänkö sitä elintarvikkeena tai rehuna vai muihin tarkoituksiin, kuten mehiläisvahan korvaamiseen luonnonmukaisen viljelyn piiriin kuuluvissa pesissä.

⁽⁶⁾ "Asetuksen (EU) 2018/848 2 artiklan 1 kohta: Tätä asetusta sovelletaan seuraaviin maataloudesta, myös vesiviljelystä ja mehiläishoidosta, peräisin oleviin tuotteisiin, sellaisina kuin ne on lueltu SEUT-sopimuksen liitteessä I, ja näistä tuotteista peräisin oleviin tuotteisiin, jos niitä tuotetaan, valmistetaan, merkitään, jaellaan, saatetaan markkinoille, tuodaan unioniin tai viedään unionista taikka jos niitä on tarkoitus tuottaa, valmistaa, merkitä, jaella, saattaa markkinoille, tuoda unioniin tai viedä unionista:

- a) elävät tai jalostamattomat maataloustuotteet, mukaan lukien siemenet ja muu kasvien lisäysaineisto;
b) elintarvikkeina käytettävät jalostetut maataloustuotteet;
c) rehut.

Tätä asetusta sovelletaan myös tiettyihin muihin läheisesti maatalouteen liittyviin, tämän asetuksen liitteessä I lueteltuihin tuotteisiin, kun niitä tuotetaan, valmistetaan, merkitään, jaellaan, saatetaan markkinoille, tuodaan tai viedään taikka joita on tarkoitus tuottaa, valmistaa, merkitä, jaella, saattaa markkinoille, tuoda unioniin tai viedä unionista."

Näin ollen luonnonmukaista mehiläisvahaa keräävä jalostaja tai tuottaja voidaan sertifioida luonnonmukaiseksi asetuksessa (EU) 2018/848 ja sen delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti.

Asetus (EU) 2018/848 sisältää mehiläisiä ja mehiläishoitoa koskevia yksityiskohtaisia tuotantosääntöjä. Asetukseen (EU) 2018/848 sisältyy myös siirtymistä ja terveydenhuoltoon sekä mehiläisvahaan liittyviä eläinsuojia ja eläintuotannon käytäntöjä koskevia vaatimuksia, joita luonnonmukaista mehiläishoitoa harjoittavat voivat käyttää. Erityisesti kyseisen asetuksen liitteessä II olevan II osan 1.2.2 kohdan f alakohdan ⁽⁶⁾, 1.9.6.3 kohdan f alakohdan ⁽⁷⁾ sekä 1.9.6.5 kohdan e ja f alakohdan ⁽⁸⁾ säännökset ovat merkityksellisiä.

Asetus (EU) 2018/848 ei kuitenkaan sisällä luonnonmukaisen mehiläisvahan tuotantoa koskevia täydentäviä yksityiskohtaisia sääntöjä. Näin ollen sovelletaan asetuksen (EU) 2018/848 21 artiklan 2 kohdan säännöksiä:

”2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten tuotantosääntöjen puuttuessa

- a) toimijoiden on 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta noudatettava 5 ja 6 artiklassa säädettyjä periaatteita, soveltuvin osin 7 artiklassa säädettyjä periaatteita sekä 9–11 artiklassa säädettyjä yleisiä tuotantosääntöjä;
- b) jäsenvaltio voi soveltaa 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta yksityiskohtaisia kansallisia tuotantosääntöjä edellyttäen, että kyseiset säännöt ovat tämän asetuksen mukaisia ja että niissä ei kielletä, rajoiteta tai estetä sen alueen ulkopuolella tuotettujen, tämän asetuksen mukaisten tuotteiden markkinoille saattamista.”

Jos EU:n tai kansallisia tuotantosääntöjä ei ole, näiden toimijoiden sertifiointista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten, valvontaviranomaisen tai tarkastuslaitoksen vastuulla on päättää tapauskohtaisesti, noudattavatko toimijoiden toiminta ja tuotantomenetelmät ”5 ja 6 artiklassa säädettyjä periaatteita, soveltuvin osin 7 artiklassa säädettyjä periaatteita sekä 9–11 artiklassa säädettyjä yleisiä tuotantosääntöjä”.

Kysymys 3: Mihin asetuksen (EU) 2018/848 35 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuun tuoteluokkaan mehiläisvaha on luokiteltava?

Vastaus:

Sovellettaessa 35 artiklan 1 ja 4 kohtaa, jotka liittyvät toimijoita koskevaan sertifiointiin, mehiläisvaha luokitellaan 35 artiklan 7 kohdan g alakohtaan:

”g) muut tämän asetuksen liitteessä I luetellut, edellisiin luokkiin kuulumattomat tuotteet”.

⁽⁶⁾ ”Siirtymävaiheen aikana vaha on korvattava luonnonmukaisesta mehiläishoidosta peräisin olevalla vahalla. Muuta kuin luonnonmukaista mehiläisvahaa saa kuitenkin käyttää i) kun luonnonmukaisesta mehiläishoidosta peräisin olevaa mehiläisvahaa ei ole saatavilla markkinoilla; ii) kun on todistettu, ettei siinä ole tuotteita tai aineita, joita ei sallita luonnonmukaisessa tuotannossa; ja iii) edellyttäen, että se on kuorimavaha.”

⁽⁷⁾ ”Terveydenhuoltoon sovelletaan seuraavia sääntöjä: (...) f) jos hoidossa käytetään kemiallisesti syntetisoituja allopaattisia tuotteita, mukaan lukien antibiootit, jotka ovat muita kuin 9 ja 24 artiklan nojalla käyttöön luonnonmukaisessa tuotannossa sallittuja tuotteita ja aineita, hoitoa saavat yhdyskunnat on hoidon ajaksi sijoitettava eristettyihin mehiläistarhoihin ja kaikki vahat on korvattava luonnonmukaisesta mehiläishoidosta peräisin olevalla vahalla. Tämän jälkeen kyseisiin yhdyskuntiin sovelletaan 1.2.2 kohdassa säädettyä 12 kuukauden siirtymävaihetta.”

⁽⁸⁾ ”e) uusiin pohjukkeisiin tarvittavan mehiläisvahan on oltava peräisin luonnonmukaisista tuotantoyksiköistä; f) pesissä saa käyttää ainoastaan luonnollisia aineita, kuten kittivahaa, vaha ja kasviöljyjä;”